

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی اردبیل

دانشگاه علوم پزشکی اردبیل
دانشکده پزشکی

پایان نامه جهت اخذ درجهٔ دکترای حرفه ای رشته پزشکی

عنوان:

بررسی فراوانی هماچوری و پیوری در شهر اردبیل در سال ۹۸ -

۱۳۹۷: مطالعه مبتنی بر پرشین کوهورت

نگارش:

هانیه چناقلو

اساتید راهنما:

دکتر علی حسین خانی

دکتر فرهاد پور فرضی

اساتید مشاور:

دکتر تلما ظهیریان مقدم

پاییز ۱۴۰۰

شماره پایان نامه: ۰۹۰۳

تقدیم به پدر و مادر عزیز و مهربانم
به خاطر تمام زحماتی که در طول زندگی
همواره برای پیروزی و شادکامی من به
جان خریدند
و به خواهرانم
که در کنار هم آموختیم و به امید هم به
آینده چشم می‌دوزیم.
قلبم لبریز از عشق به شماست و
خوشبختی‌تان، منتهای آرزویم.

سپاسگزاری

سپاس خدای بزرگ را که مرا یاری رساند
تا بتوانم این مقطع تحصیلی را به پایان
رسانده و گامی در راستای اعتلای علم
بردارم.

بر خود واجب می‌دانم از اساتید راهنمای
بزرگوارم، جناب آقای دکتر علی
حسین‌خانی، جناب آقای دکتر فرهاد
پورفرضی و استاد مشاور گرامی، سرکار
خانم دکتر تلما ظهیریان مقدم، به پاس
زحمات بی‌شائبه‌شان در طی انجام این
تحقیق سپاسگزاری نمایم

فهرست مطالب

عنوان صفحه

۱.....چکیده

۲.....فصل اول مقدمه

۱-۱- اهمیت موضوع و انگیزه تحقیق..... ۳

۱-۲- اهداف پژوهش..... ۶

۱-۲-۱- هدف کلی..... ۶

۱-۲-۲- اهداف اختصاصی..... ۶

۱-۳- سوالات و فرضیات مطالعه..... ۷

۱-۴- تعریف واژه‌ها..... ۷

۹.....فصل دوم بررسی متون

۲-۱- مبانی نظری..... ۱۰

۲-۱-۱- آزمایش ادرار..... ۱۰

۲-۱-۲- جمع‌آوری نمونه..... ۱۰

۲-۱-۳- خواص فیزیکی: رنگ و بو..... ۱۱

۲-۱-۴- وزن مخصوص ادرار (SPECIFIC GRAVITY)..... ۱۱

۲-۱-۵- PH ادرار..... ۱۲

۲-۱-۶- هم‌چوری..... ۱۴

۲-۱-۷- پروتئینوری..... ۱۷

۱۸	..... گلیکوزوری و کتونوری ۲-۱-۸
۱۹	..... نیتريت‌ها ۲-۱-۹
۱۹	..... لکوسيت استراز ۲-۱-۱۰
۲۰	..... بيلي روبين و اوروييلينوژن ۲-۱-۱۱
۲۰	..... آناليز ادرار ميكروسكوپيك ۲-۱-۱۲
۲۱	..... سلول‌ها ۲-۱-۱۳
۲۳	..... كست‌ها ۲-۱-۱۴
۲۴	..... كريستال‌ها ۲-۱-۱۵
۲۶	..... پيوري ۲-۱-۱۶
۲۸	..... بررسي متون ۲-۲

۳۰ ..... فصل سوم روش کار و مواد

۳۱	..... نوع پژوهش ۳-۱
۳۱	..... جمعيت مورد مطالعه ۳-۲
۳۱	..... نمونه برداری و روش نمونه‌گیری و گردآوری اطلاعات ۳-۳
۳۲	..... روش تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی آماری ۳-۴
۳۳	..... معیارهای ورود به مطالعه ۳-۵
۳۳	..... معیار خروج از مطالعه ۳-۶
۳۳	..... ملاحظات اخلاقی ۳-۷
۳۳	..... متغیرهای مطالعه ۳-۸

۳۶ ..... فصل چهارم نتایج

- ۳۷ ..... ۴-۱- مشخصات دموگرافیک شرکت کنندگان در مطالعه
- ۴۸ ..... ۴-۲- فراوانی کلی هماچوری و پیوری در شرکت کنندگان در مطالعه
- ۴۹ ..... ۴-۳- فراوانی هماچوری به تفکیک جنسیت شرکت کنندگان در مطالعه
- ۵۰ ..... ۴-۴- ارتباط هماچوری با مشخصات زنان شرکت کننده در مطالعه
- ۵۲ ..... ۴-۵- ارتباط هماچوری با مشخصات مردان شرکت کننده در مطالعه
- ۵۴ ..... ۴-۶- فراوانی پیوری به تفکیک جنسیت شرکت کنندگان در مطالعه
- ۵۵ ..... ۴-۷- ارتباط پیوری با مشخصات زنان شرکت کننده در مطالعه
- ۵۷ ..... ۴-۸- ارتباط پیوری با مشخصات مردان شرکت کننده در مطالعه

۵۹ ..... فصل پنجم بحث

- ۶۰ ..... ۵-۱- بحث
- ۶۶ ..... ۵-۲- محدودیت‌های مطالعه
- ۶۷ ..... ۵-۳- نتیجه‌گیری
- ۶۸ ..... ۵-۴- پیشنهادات

۶۹ ..... منابع

فهرست جدول ها

- جدول ۱-۲: علل شایع رنگ غیرطبیعی ادرار..... ۱۳
- جدول ۲-۲: علل شایع هماچوری..... ۱۶
- جدول ۲-۳: کست‌های ادراری و وضعیت‌های پاتولوژیکی وابسته..... ۲۳
- جدول ۳-۱: متغیرهای مطالعه..... ۳۴
- جدول ۴-۱: فراوانی هماچوری به تفکیک جنسیت شرکت کنندگان در مطالعه..... ۴۸
- جدول ۴-۲: ارتباط هماچوری با مشخصات زنان شرکت کننده در مطالعه..... ۴۹
- جدول ۴-۳: ارتباط هماچوری با مشخصات مردان شرکت کننده در مطالعه..... ۵۱
- جدول ۴-۴: فراوانی پیوری به تفکیک جنسیت شرکت کنندگان در مطالعه..... ۵۳
- جدول ۴-۵: ارتباط پیوری با مشخصات زنان شرکت کننده در مطالعه..... ۵۴
- جدول ۴-۶: ارتباط پیوری با مشخصات مردان شرکت کننده در مطالعه..... ۵۶

فهرست شکل‌ها و نمودارها

- شکل ۱-۲: سلول‌های اپی‌تلیال سنگ‌فرشی (فلش) و لوکوسیت‌ها..... ۲۲
- شکل ۲-۲: سلول‌های توبول کلیوی پیچیده..... ۲۲
- شکل ۳-۲: کست‌های ادراری..... ۲۴
- شکل ۴-۲: کریستال‌های ادراری..... ۲۵
- نمودار ۱-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ جنس..... ۳۶
- نمودار ۲-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ گروه سنی..... ۳۷
- نمودار ۳-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ وضعیت تاهل..... ۳۸
- نمودار ۴-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ تعداد دفعات ازدواج..... ۳۹
- نمودار ۵-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ سطح تحصیلات..... ۴۰
- نمودار ۶-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ مالکیت منزل..... ۴۱
- نمودار ۷-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ متراژ منزل..... ۴۲
- نمودار ۸-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ تعداد اتاق منزل..... ۴۳
- نمودار ۹-۴: توزیع فراوانی شرکت‌کنندگان در مطالعه از لحاظ بعد خانوار..... ۴۴
- نمودار ۱۰-۴: فراوانی مصرف مواد در بین شرکت‌کنندگان در مطالعه..... ۴۵
- نمودار ۱۱-۴: فراوانی مصرف مواد در بین شرکت‌کنندگان در مطالعه به تفکیک جنس..... ۴۶
- نمودار ۱۲-۴: فراوانی هماچوری در بین شرکت‌کنندگان در مطالعه..... ۴۷
- نمودار ۱۳-۴: فراوانی پیوری در بین شرکت‌کنندگان در مطالعه..... ۴۷

فهرست علائم اختصاری

BPH: Benign prostatic hyperplasia

HPF: high-power field

IV: intravenous

NSAID: Nonsteroidal anti-inflammatory drug

RBC: red blood cells

RTA: Renal tubular acidosis

UTI: urinary tract infection

بررسی فراوانی هماچوری و پیوری در شهر اردبیل در سال ۹۸ - ۱۳۹۷: مطالعه مبتنی بر پرشین کوهورت

چکیده

زمینه: استفاده از تست آنالیز ادرار برای تشخیص پروتئینوری، هماچوری و پیوری جهت تشخیص زودهنگام بیماری های کلیوی در سه دهه اخیر رایج تر شده است. تشخیص به موقع آنها در غربالگری بیماری های زمینه ای مرتبط قبل از شروع علائم بالینی واضح می تواند با کاهش عوارض و مرگ و میر همراه باشد.

هدف: تعیین فراوانی هماچوری و پیوری در اردبیل در سال ۹۸ - ۹۷: مطالعه مبتنی بر پرشین کوهورت.

مواد و روش ها: مطالعه حاضر از نوع مقطعی است که نمونه های ادراری بصورت تصادفی از بین مراجعه کنندگان سنین ۷۰ - ۳۵ سال به مرکز بیماری های کبد و گوارش جمع آوری شد. برطبق معیارهای ورود به مطالعه، نمونه ادرار افراد مورد مطالعه با نوار ادراری بررسی شد. همچنین بررسی میکروسکوپی نیز صورت گرفت.

یافته ها: در مجموع ۱۵۵۰ نفر شامل ۸۱۱ (۵۲/۳٪) زن و ۷۳۹ (۴۷/۷٪) مرد در مطالعه حاضر شرکت کردند. از این تعداد، ۱۵۶ نفر (۱۰/۱٪) هماچوری و ۲۴۹ نفر (۱۶/۱٪) پیوری داشتند. هماچوری و پیوری با جنسیت ارتباط داشتند به طوری که فراوانی هر دو در زنان به طور معناداری بیشتر از مردان بود ($P < 0/001$). در زنان، ابتلا به هماچوری با گروه سنی ($P = 0/023$) و متراژ منزل ($P = 0/017$) و ابتلا به پیوری با گروه سنی ($P = 0/001$) و سطح تحصیلات ($P = 0/025$) ارتباط معنادار داشت. در مردان، ابتلا به پیوری با سطح تحصیلات ارتباط معنادار داشت ($P = 0/034$).

نتیجه گیری: شیوع هماچوری و پیوری در زنان به ترتیب ۱۴/۱ و ۲۴/۷ درصد و در مردان به ترتیب ۵/۷ و ۶/۶ درصد بود. در زنان، هماچوری ارتباط معکوس معنادار با سن و متراژ منزل داشت در حالی که پیوری ارتباط مستقیم معنادار با سن و ارتباط معکوس معنادار با سطح تحصیلات داشت. در مردان، پیوری ارتباط معکوس معنادار با سطح تحصیلات داشت.

کلمات کلیدی: هماچوری، پیوری، عفونت ادراری، پرشین کوهورت.